Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

…християнські різні Церкви в Україні мають сповнити завдання: дати українському народові єдність, – мусять позбутися того духа розколу і ненависті, який спричиняє те, що українець українцеві – ворог.

Митрополит Андрей ШЕПТИЦЬКИЙ

18 (538)
30 квітня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ЩОБ ЖИТЬ, НІ В КОГО ПРАВА НЕ ПИТАЮСЬ...

Цитую рядки Олега Ольжича «Незнаному воякові»:

О націє, дужа і вічна, як Бог, –
Не це покоління холопів, –
Хто злото знеславить твоїх перемог
При Корсуні і Конотопі?
О націє, що над добро і над зло,
Над долю, і ласку, і кару, –
Хто, темний, не схилить поблідле чоло
В сліпучому сяйві Базару?..

Написані вони 1935-го року. Ще попереду було організоване ОУН постання і повстання УПА, яке показало світові і, насамперед, нам самим, що «покоління холопів» піднялося з колін і стало нацією, що бореться за свою волю і державність. Армія без держави – за державу проти окупантів усіх мастей! Як для українців – мета висока, благородна, до якої йшли і за яку гинули покоління і покоління. Зрозуміло, це була війна, а на ній безгрішних не буває. Були перемоги й поразки, дії і рішення правильні і помилки.

Та ідея української державності й героїчна боротьба за неї плутали всі геополітичні й стратегічні плани наших сусідів як на Сході, так і на Заході. І щоб знівелювати, дискредитувати її й українських борців за волю з початків постання ОУН і УПА, проти цих національних ідеологічно-військових потуг почалася і триває донині нещадна боротьба. Вороги не гребували нічим – і відвертою брехнею, і підтасуванням документів, і замовчуванням і перекрученням фактів. Скажімо, в радянських ідеологів навіть колаборантство мільйонів власівців викликало меншу ненависть, ніж героїчна антифашистська боротьба упівців. А для західних сусідів, приміром, Армія крайова завжди була леґендою і давно визнана, а Українську Повстанську Армію вони донині не визнають. Хоч воювала вона на своїй землі, «за нашу і вашу свободу».

І це неґативне ставлення наших сусідів не змінилося і за роки Незалежності: проти кого воює Росія – проти бандерівців. І, що найприкріше, частина нашого політикуму теж не визнає ОУН–УПА борцями за Незалежність України. Та ось нарешті парламент ухвалив законодавчі акти з декомунізації. Здавалося б, це внутрішня справа України. Та де там, і на Заході, і на Сході піднялася страшна веремія (чит. матеріал «І знайшлися «доброзичливці», 2 стор.). Почулися голоси, які закликають лідерів України не підписувати ці закони, мовляв, до всього це може зашкодити стосункам держав, зокрема, України і Польщі...

Що тут скажеш? Усіх цих «науковців» зрозуміти можна. Усі вони враз втрачають таку хлібну тему, на якій чималенько заробили і зробили себе «професорами» й «академіками». А тут враз вони, як кажуть, не теє, не ті, за кого себе видають. Щодо міждержавних стосунків, то ми високо цінуємо позицію Польщі у протистоянні України з Москвою. Але ж має колись настати взаємопрощення і примирення. І утвердитись справедливість у оцінці подій нашої історії. Може, ми її нарешті напишемо самі з позицій україноцентричності. Адже всі наші сусіди писали свою історію, не питаючи українців. Дайте і нам таке право. Як і визнавати й шанувати своїх Героїв. Бо ж заповів нам наш Пророк: «В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля...»

Богдан ВІВЧАР

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Документи для Гаазького трибуналу

Генпрокуратура України підготувала матеріали за фактом анексії Криму Росією для передачі їх до Міжнародного кримінального суду в Гаазі. Та спершу їх мають передати Кабінету Міністрів України. Після цього Україна повинна зробити заяву про визнання юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо цього питання і надіслати документи в Гаагу. Далі прокурор Гаазького трибуналу почне перевірку, під час якої вирішить питання щодо порушення справи.

День Івано-Франківська відзначать по-діловому

353-тю річницю заснування Івано-Франківська цього року відзначатимуть 9–10 травня, без помпезних святкувань, у діловому ключі, заявили посадовці. Одним із ділових елементів дійства стане Форум партнерських міст, де з представниками польських міст-побратимів молоді фахівці з комунальних підрозділів і громадських організацій обговорюватимуть питання управління, самоврядування, окремих напрямів розвитку обласного центру Прикарпаття. Крім того, традиційно пройде Міжнародний фестиваль «Свято ковалів» і фестиваль народних ремесел «Прикарпатський вернісаж» тощо.

На лікування – 65 грн. на особу

Цього року на медикаментозне забезпечення і стаціонарне лікування івано-франківців пільгових категорій держава передбачила 65 гривень на особу. Про це повідомила заступник головного лікаря ЦМКЛ Емма Гошовська. Вона зазначила, що нинішнього року міську медицину фінансують не з міського, а з Державного бюджету. У ньому на стаціонарне лікування і медикаментозне забезпечення івано-франківців пільгових категорій, яких є 42 тисячі 728 осіб, передбачено всього 3 мільйони 94 тисячі гривень, що становить 49 відсотків від потреби. У розрізі різних захворювань ситуація ще гірша. Зокрема, лікування хворих на діабет фінансується на 24 відсотка, онкохворих – на 45 відсотків, ветеранів війни – на 32 відсотка, інвалідів праці – на 25 відсотків, дітей до трьох років – на 45 відсотків, а до шести років – на 28 відсотків. Інші категорії – на 48 відсотків.

Російський слід цілком ймовірний

СБУ припускає можливу участь спецслужб Росії у вбивствах колишнього депутата-реґіонала О. Калашнікова та журналіста О. Бузини. Про це повідомив начальник головного слідчого управління СБУ Василь Вовк. За його словами, версій з приводу обох вбивств багато, і в деяких може вбачатися слід спецслужб. Також він зазначив, що йому не відомо, щоби хтось із нинішніх депутатів ВРУ, зокрема з фракції «Опозиційний блок» або представників попередньої влади, які залишилися в Києві, звертався до СБУ щодо ґарантування їхньої безпеки.

Позбутися плутанини

Є у Галицькому районі село Межигірці. Його часто плутають з колишньою резиденцією Януковича «Межигір'ям».

І селяни вирішили виправити неточність і змінити офіційну назву сільради Межигірська. Тож сільський голова Межигірців Степан Сачовський, колишній вчитель української мови, звернувся до обласної ради з проханням перейменувати сільраду. «Може бути варіант Межигорецька. Або другий варіант – Межигірцівська, – говорить він і запевняє: – Жодної політики у мотивах немає, просто треба, щоб усе було правильно».

Депутати облради на останньому засіданні не відмовили. Тепер люди чекають, щоб відповідне рішення ухвалив і парламент. І тоді офіційно сільрада замість Межигірської називатиметься Межигорецькою.

О. Т.

АКАДЕМІЇ

СВІТОЧ СВІТЛА І ДОБРА

Як повідомляла «Галицька Просвіта», в Бурштинському енерґетичному коледжі вшанували митрополита Андрея Шептицького. 23 квітня тут відбулася урочиста академія «Великдень українського Мойсея», присвячена 150-літтю митрополита Андрея Шептицького. На запрошення директора Бурштинського енерґетичного коледжу Олександра Джури та головного організатора дійства Роксолани Терлецької відгукнулися представники різних християнських конфесій та єврейської громади, науковці Прикарпаття, інтеліґенція Бурштина, Рогатина, Галича та Івано-Франківська.

Розпочалися урочистості екуменічним молебнем біля каплички Божої Матері, що біля коледжу. Спільна молитва об'єднала духовенство різних конфесій, серед яких були єпископ-помічник Івано-Франківської митрополії УГКЦ Йосафат Мощич, єпископ Івано-Франківський і Коломийський УПЦ МП Тихон Чижевський, декан Глицький УАПЦ о. Іван Кузь, декан Галицький УПЦ КП о. Віталій Валіхновський, римо-католицький священик о. Віктор Антонюк, головний равин Прикарпаття Мойша Лейб Колесник. Супроводжував богослужіння витончений спів гурту «De profundis» греко-католицьких семінаристів Івано-Франківська.

Урочистості продовжилися в актовому залі коледжу. На мультимедійному екрані продемонстрували архівні фото великого Митрополита та уривки з художніх і документальних фільмів. У виступах поважних гостей було всебічно висвітлено багатогранну подвижницьку діяльність Андрея Шептицького. Окрім представників релігійних громад, про різні аспекти життя і діяльність дискутували прикарпатські науковці Олег Єгрешій, Семен Побуцький, Ігор Коваль, а також викладач коледжу Оксана Дремлюга, сестра-монахиня Володимира Максимів, священик Святоюрського собору зі Львова о. Андрій Дикий, ректор ІФБУ о. Олександр Левицький та інші. Академію прикрасили пісенні номери юної співачки Софії Терлецької та семінарійного гурту «De profundis».

Урочиста академія «Великдень українського Мойсея» в Бурштинськтому енерґоколеджі ще раз засвідчила велику притягальну та об'єднавчу силу постаті великого Митрополита, який є потужним світочем в історії української Церкви і держави.

Н. К.

НД «ПРОСВІТА» 15 ТРАВНЯ, 16.00
ЗАПРОШУЄМО НА КРУГЛИЙ СТІЛ, ПРИСВЯЧЕНИЙ МІЖНАРОДНОМУ ДНЮ СІМ'Ї

Батьки і діти. Діти і батьки – вінок людського родоводу, одвічний плин від роду і до роду. Якщо людина не берегтиме коріння власного роду, такими ж виростуть її нащадки. Усе починається з родини.

Тож які вони сьогодні, українські родини? Що збереглося і не втратило своєї сили і у XXI столітті, а що втрачено?.. Що чекає українські родини сьогодні і завтра? Ці питання будуть обговорені під час круглого столу.

У ПРОГРАМІ:

1. Перегляд відеокліпу «Татусеві» авторства завідувачки культурно-масової роботи обласної «Просвіти» Михайлини Боднар.

2. «Питання родини у творах митрополита Андрея Шептицького». Виступ кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника Інституту народознавства НАН України, автора книжки «Виховати нову людину» Оксани Сапеляк (м. Львів).

3. «...Усе починається з родини». Виступ доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри загальної хірургії ІФДМІ Національного медичного університету, заслуженого діяча науки і техніки України, члена Ради ІФ ОО та ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степана Ґеника.

4. «Моя сім'я і продовження родинних зв'язків». Виступ почесного члена «Просвіти», кандидата геолого-мінералогічних наук, автора книжки «Родина» Володимира Сельського.

5. «Громадсько-релігійна діяльність на службі християнського виховання в сім'ї». Виступ заступника голови Івано-Франківської міської «Просвіти» отця Ореста Путька.

6. «Життєвий шлях моєї родини». Роздумами поділиться відома представниця галицької родини Антоновичів Наталія Антонович.

7. «Сімейне виховання з точки зору психології та методики викладання катехизму». Виступ громадсько-політичної та культурної діячки Марти Когутяк.

7. «Програма нової української родини». Виступ заступника голови обласної «Просвіти» і члена Правління міської «Просвіти», депутата обласної ради Дмитра Захарука.

8. «Сім'я – як частина української держави». Виступ просвітянки, педагога Олександри Мечевої.

Приходьте, візьміть участь у дискусії.

ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,30 грн.,
на півроку – 25,80 грн.,
на рік – 51,60 грн.

РЕЗОНАНС

І ЗНАЙШЛИСЯ «ДОБРОЗИЧЛИВЦІ»

ІЗ ВІДКРИТОГО ЛИСТА ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ І ГОЛОВІ ВРУ

Група науковців з різних країн світу, в тому числі, з України закликали Президента і Голову ВРУ В. Гройсмана не підписувати закони про декомунізацію. З цього приводу до лідерів України звернувся і колишній президент Світового конґресу українців, правник Аскольд Лозинський. Його насамперед подивувало, що оті «науковці» виступають проти визнання ОУН–УПА.

Не випадковим є те, що у зверненні окремо виділені для очорнення, напевно, дві найбільш заслужені формації ХХ століття – ОУН і УПА. До списку включені, крім шанованих постатей, також одіозні псевдонауковці, котрі велику частину свого дорослого життя присвятили цій темі. Їх, мабуть, розпирала лють, коли нарешті Україна відповідно вшанувала предмети їхньої глибокої ненависті.

Цю ненависть вони виявили у самому зверненні, користуючись такими надмірними фразами про УПА, які тяжко докладно перекласти на українську мову. Вся арґументація зводиться до наклепів, переказів, фотографій без відповідної ідентифікації, а також джерел, давно померлих свідків, яких неможливо перепитати, та навіть т. зв. архівних документів, однак без найменшої спроби їх автентифікувати. Я ставлюся до цих питань як юрист, для якого немає обвинувачення, а тим більше осудження без відповідних доказів. На жаль, це не критерії у «наукових» працях деяких з підписувачів звернення, коли справа стосується ОУН і УПА. Допускається все, що хтось комусь переказав, документи з радянських архівів без перевірки паперу, чорнила, почерку тощо. Відома історія з радянським судочинством, де невинних людей засуджували на підставі свідчення осіб, котрим загрожувала смерть, або котрі працювали на радянські спецслужби, підроблення документів, протоколів тощо – це наче невідомі факти для цих псевдонауковців.

В додатку обвинувачення викладені у площині метафізичного поняття добра і зла, не включаючи контексту або протилежних арґументів. Ось, наприклад, українсько-польський конфлікт відбувався на українській території, українці були окупованими, а поляки були колонізаторами та пацифікаторами. Щодо ОУН і її ставлення до Гітлера, замовчується майже вся документація. Так, наприклад, Меморандум ОУН до Гітлера, вручений вже 23 червня 1941 року, після жахіття радянського знущання і терору в Західній Україні, та напередодні вторгнення нацистів на українські землі, де ОУН гостро попередила Гітлера, що тільки незалежна держава влаштовує українців та, якщо це не входить до німецьких планів, Німеччина знайде в українцях завзятих противників. Про спротив українців німецькій окупації – ані слова.

«Все-таки, всупереч тенденційності, неточності самого звернення, на мою юридичну скромну думку, краще було би, щоб остаточний закон не включав статті 6, тобто «Відповідальність за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у ХХ столітті». Правда, у деяких навіть демократичних державах такі приписи впроваджені на історичні теми. Мені відомі у цьому випадку Франція та Німеччина. Одначе, для України та українців вільне слово та відкрита дискусія – це основні поняття і підстави нашої незалежності, якими ми дорожимо. Нехай люди, між ними і науковці, обговорюють і дискутують. Це корисно не тільки для розвитку демократії, але й для вироблення свідомого суспільства. Цього бракує трішки в Україні, суспільного ладу, неурядових організацій, благодійництва як основних підстав влади у нашій державі. Очевидно, це і потішить підписантів звернення, деяких по щирості, а інших від нікчемності, бо зовсім не мали би що робити, коли б не можна було лаяти героїв нашого народу і таким способом проявляти свій іконокластичний лібералізм, мовляв, «найбільший ліберал – це той, хто паплюжить власний народ».

При цій нагоді хотів би вас запевнити, що більшість українців, які проживають у діаспорі, вважають, що ці законопроекти є не тільки конечні, але довгоочікувані та вітають вас з цією вагомою ініціативою», йдеться у відкритому листі Аскольда Лозинського, президента Світового конґресу українців (1998–2008), доктора юридичних наук до лідерів України.

Теодор ДРОВНИЧ

ЗАСТОРОГА

СБУ ПОПЕРЕДЖАЄ

При надходженні погрози телефоном…

Телефон є засобом зв'язку, який найчастіше використовують як злочинці (для передачі повідомлень про закладення бомби, захоплення людей і пред'явлення політичних або інших вимог), так і «телефонні хулігани», які висловлюють вдавані погрози. Приймаючи анонімне телефонне повідомлення про можливе здійснення актів тероризму, необхідно пам'ятати, що вони несуть важливу криміналістичну інформацію, тому в розмові з анонімом необхідно запам'ятати і зафіксувати якнайбільше даних:

дату, час і тривалість анонімного повідомлення;

розміщення телефону, на який надійшло повідомлення, його номер, належність конкретному підрозділу і співробітнику;

при одержанні анонімного повідомлення спробуйте «зав'язати розмову» з анонімом і з'ясувати конкретну інформацію про його особу, професію, місце перебування і, якщо можливо, схилити до добровільної відмови від задуманої акції;

під час розмови необхідно вжити заходів щодо запису, фонограми анонімного повідомлення, визначити номер телефону анонімного абонента шляхом використання технічних можливостей цього телефонного апарата. При відсутності таких можливостей, спробуйте сповістити через співробітників про анонімне повідомлення службу безпеки (службу охорони) підприємства або телефонну станцію;

по закінченні розмови з анонімом негайно повідомте про те, що трапилося, керівникові служби безпеки (служби охорони) для вжиття негайних заходів із попередження і локалізації можливих тяжких наслідків;

по пам'яті складіть ретельний опис висловлених погроз або повідомлення про можливі акти тероризму, а також висунутих ультимативних та інших вимог;

усі дані про зміст погроз або вимог, викладених анонімним абонентом, характеристику його голосу, мови, манери викладу погроз і вимог повідомити керівника служби безпеки (служби охорони) підприємства;

для уникнення поширення чуток і паніки обговорювати отриману від аноніма інформацію з іншими співробітниками не рекомендується;

при надходженні погрози на телефонний апарат з автоматичним визначником номера і звукозаписним пристроєм, відразу після завершення розмови з анонімом витягніть касету (мінідиск) з аудіозаписом зробіть все можливе для її збереження. Негайно встановіть на її місце нову касету для запису можливого наступного дзвінка зловмисника.

Отож будьте пильні! Поінформований – отже, озброєний.

ВІЗИТИ

ДРУЖНЯ ПІДТРИМКА

Юозас ОЛЄКАС:

Ви боретесь не тільки за свою свободу, а й за свободу і майбутнє всієї Європи.

Прикарпаття відвідала делеґація Литовської Республіки, яку очолили міністр оборони Литви Юозас Олєкас та Надзвичайний і Повноважний посол Литовської Республіки в Україні Марюс Януконіс. У її складі було з десяток поважних і відповідальних осіб, насамперед, з військової справи. Відбулися зустрічі з обласною та міською владами, науковцями і студентами Прикарпаття, які пройшли в дружній і відкритій атмосфері однодумців.

У прес-центрі Івано-Франківської облдержадміністрації міністр оборони Юозас Олєкас наголосив, що Литва завжди підтримує Україну в її євроінтеґраційному виборі й готова простягти дружню руку допомоги, бо розуміє, що українці «обрали ті цінності, які й ми сповідуємо. І ми зробимо все, що в наших силах, аби допомогти вам у цей складний період. Тому що ви боретесь не тільки за свою свободу, а й за свободу і майбутнє всієї Європи. Те, що ви переживаєте тепер, ми пройшли 25 років тому, у 90-их, коли російські танки проїхались вулицями Литви. Тоді ми втратили 14 людей, тепер ви втрачаєте тисячі».

Пан міністр наголосив, що Литва готова взяти на реабілітацію 50 українських бійців, які повертаються з фронту.

Від імені громад Івано-Франківської області та обласної ради перший заступник голови обласної ради Олександр Левицький подякував литовському народові за військову й гуманітарну допомогу та дієву позицію на міжнародній арені у відстоюванні інтересів українського народу. Пригадав він і братню Литву як країну, яка має спільну з нами славну історію і яка також добре знає російського аґресора.

На зустрічах, як у ПНУ ім. В. Стефаника, промовці професор Олег Вівчаренко згадував про поневіряння в комуністичних концтаборах Сибіру предків професора й литовського міністра оборони. Пана міністра також попросили передати вітання від нашого відомого краянина, активного учасника Норильського повстання Володимира Аронця своїм литовським побратимам, які спільно з українцями поклали початок краху сталінської тоталітарної системи.

Міністр оборони Литовської Республіки Юозас Олєкас для студентів і викладачів прочитав лекцію на тему: «Наш шлях до НАТО». А ще заторкнув питання створення спільного литовсько-польсько-українського миротворчого батальйону, розповів про досвід Литви в енерґетичній незалежності від російського газу, відповів на запитання.

ТРИВОГА

ЩОСЬ ДІЄТЬСЯ НЕ ТЕ

Громадське об'єднання «Клуб керівників» звернулося до виконкому Івано-Франківської міськради з листом щодо соціальної ситуації в обласному центрі.

У ньому з тривогою констатується, що в Івано-Франківську склалася надзвичайно складна ситуація з соціальним забезпеченням громадян і розвитком міста, що викликає невдоволення й обурення громади. Місто росте. У той же час влада міста допустила транспортний колапс, немає продуманих транспортних схем руху, а будівництво перетворено на заробітчанство, не вистачає дитячих садків…

Статистика свідчить, що на одне місце в дитсадок претендує дві дитини. А на одного громадянина міста припадає лише п'ять квадратних метрів насаджень, що в 2,5 раза менше ніж в будь-якому іншому місті України. Тим часом і далі нищать зелену зони шляхом вирубування вікових дерев парку та вуличних насаджень з подальшою забудовою звільнених ділянок.

Водночас десятки дитячих садочків під різними приводами вилучені в дітей і передані під потреби все більшої кількості чиновників від влади (зокрема, дитячий садок по вул. С. Бандери, 10-А – для міського відділу освіти та науки і обласного комітету профспілки; дитячий садок по вул. Набережна ім. В. Стефаника, 34-Б – під міський центр зайнятості; дитячий садок по вулиці Вовчинецькій – під центр стандартизації та метрології; дитячий садок по вул. Горбачевського – під склад металів і матеріали сантехнічного призначення).

До всього, десятки гектарів цінної міської землі віддані під так звані гаражні кооперативи і різні паркінги, яких в місті більше трьох десятків.

Зважаючи на це, громадське об'єднання «Клуб керівників» та інші громадські об'єднання пропонують і вимагають від міської влади в найкоротші терміни:

повернути дитячі садочки по вул. С. Бандери, 10-А, Набережна, 34-Б та інші дітям, натомість пропонується працівників профспілки і міського відділу освіти та науки, а також працівників міського центру зайнятості розмістити в будинку по вул. Гординського, 10;

землі, на яких розміщені гаражні кооперативи або паркінги, віддати під соціальні потреби міста;

побудувати багатоповерхові паркінги, насамперед в центральній частині міста.

Громадська організація вважає, що жодна багатоповерхова будівля не повинна проектуватись без підземного паркінгу. Вона запропонувала виконкому провести громадські слухання з порушених питань.

За дорученням ГО лист підписали: виконавчий директор «Клубу керівників» ***Ігор ДАРМОНЧУК,*** *голова Української національної громади Івано-Франківської області* ***Євген РОМАНИШИН,*** *відповідальний секретар ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка* ***Михайло СІЧКА,*** *голова ІФ МО «Просвіта»* ***Василь БОЙКО,*** *голова ОО «Жіноча громада»* ***Михайлина БОДНАР*** *та інші*

ТАК ДУМАЮ

НОВІ ТАРИФИ – ДЕРЖАВНА КОРУПЦІЯ

До перших чисел травня людям зі слабкими нервами варто запастися корвалолом. Як каже Віталій Кличко, сіли в Уряді й написали все, що їм до голови прийшло, а ми маємо платити. Найперше, що Президент вчудив із паном Арсенієм – призначили голову НКРЕ, 24-річного хлопчика. Психологи кажуть, що людина до 30 років психологічно нестійка. На цю посаду треба брати людину згідно конкурсу і цілком незалежну.

Вдумайтеся, ще рік тому пан Яценюк твердив, що вартість газу, який видобувається в Україні, становить 80 доларів, і того достатньо для потреб населення, а вже сьогодні каже, що вартість становить 350 доларів.

Вже більше року є програма реформи «Нафтогазу». Але на це розуму й бажання у пана Яценюка не вистачає. Зате підняти ціни на газ в опалювальний період втричі, а влітку – в сім разів – просто. Адже влітку газ у світі дешевший, в Україні ж усе навпаки.

Звідки взялася норма у 200 м^3 – ніби пільгова? Експерти твердять, що у зимовий період мінімальна кількість газу для опалювання двокімнатної квартири з ванною – 300 м^3. Далі ціна на централізоване опалення піднялася на 72 відсотки. Екс-міністр ЖКГ Олексій Кучеренко каже, що без будинкового лічильника на витрати тепла (а я кажу – і на кожну батарею) робити це – злочин.

Я вже 25 років пропоную встановити лічильники і реґулятори тепла на кожній батареї, але отримую відписки. Так є в усій Європі. Людина їде на вихідні, ставить реґулятор тепла на 5–10 градусів. У кожній кімнаті різна температура. І коли споживач буде реґулювати споживання газу, тепла, то, як твердять експерти, споживання газу зменшиться вдвічі-втричі.

Недавно на «Свободі слова» депутат від «Самопомочі» О. Морозюк показав Уряду, де можна взяти ще один бюджет – 500 мільярдів грн. «Нафтогаз» – 100 мільярдів, митниця – 100 мільярдів, офшори… Але для пана Яценюка олігархи – священні корови. Його завдання – зберегти їхній добробут і процвітання. А маленькі українці – хай вимирають, це ніби не його парафія. А здійснення реформ – тільки імітується. Антимонопольний комітет не працює, монополії ж, якими опікується Уряд, процвітають.

Парадоксально, що ми, виборці, наймаємо А. Яценюка, Президента і Верховну Раду для покращення нашого існування. Але вони ані в думці не мають щось зробити для нас. Щоправда, у ВР з фракцій «Самопоміч», «Батьківщина» і Радикальної партії зрідка щось скажуть. Але цього замало. Гадаю, що «Свобода», хоч вона поза парламентом, має твердість стати на захист звичайного українця. Враховуючи корупційні діяння Уряду, відсутність реформ і намагання покласти на народ весь тягар соціальних проблем, нам потрібен такий Уряд, який дбав би про людей.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ

ОСОБЛИВИЙ ПОРЯДОК ВИПЛАТИ ПЕНСІЙ ПРАЦЮЮЧИМ ПЕНСІОНЕРАМ

Про це йшлося на прес-конференції для журналістів в управлінні Пенсійного фонду області.

Вже у березні представники головного управління Пенсійного фонду України в Івано-Франківській області почали інформаційну кампанію з роз'яснення основних положень новацій у пенсійному забезпеченні, що законодавчо введені з 1 квітня. Про це розповів начальник управління Анатолій Назаров.

Фахівці Пенсійного фонду: заступник начальника головного управління Роман Берчак, начальник управління пенсійного забезпечення Ганна Атаманюк детально роз'яснили представникам місцевих ЗМІ всі аспекти пенсійних новацій. Журналісти цікавилися питаннями щодо нового пенсійного законодавства, зокрема введення накопичувальної системи, перерахунку пенсійних виплат працюючим пенсіонерам, індексації пенсій, виплат дітям війни, пенсіонерам-науковцям тощо.

ПОСТАТІ

ДУХОВНИЙ СПОДВИЖНИК НАЦІЇ

У Народному домі с. Бортники, що у Тлумацькому районі, відбулася урочиста конференція з нагоди 150-річчя народження митрополита Андрея Шептицького та духовно-мистецький захід «Андрей Шептицький – духовний сподвижник української нації», які організували й провели директор Народного дому Володимир Слободян і завідувачка сільської бібліотеки Наталія Громадюк.

Урочистості розпочав священик УГКЦ о. Петро Третяк, який розповів присутнім про Андрея Шептицького як духовного пастиря, який зробив великий внесок у християнське і національне виховання української молоді сучасних і прийдешніх поколінь. У своєму виступі священик наголосив, що владика Андрей за походженням був аристократом, людиною високоосвіченою, всебічно талановитою і глибоко побожною, що й притягало до нього людські серця...

Про життєвий шлях і активну громадську діяльність Андрея Шептицького на теренах Західної України розповіла учасникам конференції вчитель історії Люба Гарасимів, вона акцентувала на значущості постаті Андрея Шептицького як глави УГКЦ в часи комуно-більшовицької окупації українських земель, а також на великій ролі митрополита Андрея у культурному і політичному житті українського народу...

«Пам'ятайте, що християнське виховання є більшим добром, ніж усе добро світу» – ці слова Андрея Шептицького стали лейтмотивом мистецького заходу, присвяченого пам'яті Митрополита.

Під мелодію скрипки, яку виконувала Надія Крив'як, звучала духовна поезія про сенс людського життя на землі, про вічну боротьбу добра і зла...

Духовні заповіді Андрея Шептицького для прийдешніх поколінь зачитували члени «Молодої «Просвіти»...

Під час урочистостей звучали духовні пісні у виконанні вокального колективу «Берегиня».

Патріотичні рядки з поезії у виконанні Оксани Трак, голови місцевого осередку

«Просвіта»: «Не дай нам, Боже, Боже, нам не дай нічого, лиш пошли любові! Єднай нас, Боже, на весь великий край, єднай у кожнім серці, а не в слові...» – стали завершальним акордом урочистостей, присвячених пам'яті митрополита Андрея Шептицького, життя якого є прикладом любові й відданості Богові і рідному народові...

Галина СЛОБОДЯН, *сільський голова с. Бортники Тлумацького району*

На світлині:
Отець Петро Третяк з учасниками урочистостей, присвячених 150-ій річниці народження Андрея Шептицького

ПРИКРО

ДОБРЕ, ТО ДОБРЕ...

29 березня в Народному домі «Просвіта» в Долині відбувся дебют вистави за мотивами твору російського письменника (з його біографічної довідки представника т. зв. «селянської прози») уродженця с. Усть-Уда Східно-Сибірської (Іркутської) області Валентина Распутіна. Вистава на місцеву громаду справила позитивні враження. Але хотілося б розповісти про враження від вистави устами української діаспори в Празі.

Я з цікавістю ознайомилася з програмою цієї вистави. Хотілося б заздалегідь зазначити, що мені особисто як уродженці Долини дуже приємно, що місцевий театр, довший час призабутий, відновив свою діяльність. Але, слід зауважити і навіть наголосити на тому, що ще в часи польського, а відтак радянського панування, на землі Долинській Долинський драмтеатр (його первинна назва – Аматорський драмгурток ім. І. Я. Франка) під керівництвом Андрія Штеня, могила якого згідно рішення Івано-Франківської обласної ради від 2007 року занесена до пам'яток архітектури обласного значення, який в часи окупації без жодної сторонньої підтримки на власні сили і кошти керував театром, ставила передусім проукраїнські п'єси (і це в ті часи, коли все українське в Україні намагалися витіснити окупанти) провідних українських письменників і драматургів. Слід нагадати, що саме Андрій Штень був одним із перших, хто поставив в Долині п'єсу «Наталка Полтавка», яка зібрала свого часу гучні овації місцевих жителів.

Окрім того, в української діаспори складається неоднозначне враження. Оскільки я пошановувачка народного мистецтва і довший час відвідую в Будинку національних меншин Праги український творчий колектив «Джерело», який постійно старається ставити проукраїнські п'єси й вистави українських, а не російських письменників, оскільки всі ми знаємо, що зараз відбувається на сході України, і оскільки Європа підтримує Україну, а не Росію, ми також повинні бути проєвропейськими, і це стосується всіх аспектів нашого життя, культурної творчості зокрема. Колектив «Джерело» поставив ряд вистав українських класиків: «За двома зайцями» Михайла Старицького, «Сватання на Гончарівці» Григорія Квітки-Основ'яненка.

Не слід також забувати, що свого часу Валентину Распутіну Володимир Путін особисто вручав орден «За заслуги перед російською вітчизною» IV-го ступеня і тиснув йому руку, а тепер тисне на Україну...

Та попри все бажаю подальших творчих успіхів Долинському театру. І прошу звернути увагу на те, що відновивши свою діяльність, слід передусім відновити і призабуту діяльність основоположника Народного театру Андрія Штеня, який, незважаючи на тиск інтервентів, переслідування його радянською владою за патріотизм, робив усе заради культурного розвитку нашої Батьківщини, що ми повинні робити й сьогодні.

Наталія КАСАНОВА,
представниця української діаспори в Чехії

ЮВІЛЕЇ

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ У ФЛОРИДІ

Українська громада у Норт-Порті (Флорида, США) відзначає свій сорокарічний ювілей.

А почалася вона 1975 року, коли відбулися перші сходини українських піонерів у Норт-Порті, на яких було вибрано першу управу української громади в цій околиці. Цікавий нарис розвитку й діяльності української громади при Українському релігійному і культурному осередку імені Святого Андрія в Норт-Порті подав інж. Роман Шраменко, колишній голова.

На початку 1970-их років з'явилось тут декілька українських родин із США й Канади, які почали купувати досить дешеві хати і землю під будівництво. Наприкінці 1974 року тут було вже 12 родин, які виявили бажання якось об'єднатися й організувати хоча б малу українську громаду.

Отож 14 січня 1975 року відбулися перші сходини українських піонерів у домі Василя і Тетяни Чубатих у Норт-Порті й вибрано з-поміж 12 присутніх першу управу місцевої української громади.

До складу управи ввійшли: Володимир Різник – голова, Василь Чубатий – заступник, Лідія Тимошенко – секретар, Лідія Головко – касир, Юрій Головко – мистецький референт, Параня Стефурак-Сич – господарський референт, Павлина Різник і Володимир Тимошенко – члени контрольної комісії.

Таким чином, п'ять українських родин сорок років тому стали основним ядром нової української громади у Норт-Порті. Початкова їхня скромна назва була «Об'єднання українців у Норт-Порті».

Одначе, щоб дійти до бажаного стану, потрібно було значно більше! І невелика кількість піонерів добре це розуміла і знала, що попереду є завдання, яке вимагатиме від них чималих коштів, які справді були обмежені.

Згодом почали приїздити деякі нові українські родини, серед них завітав і канадійський сенатор українського походження Павло Юзик разом зі своєю дружиною Марією.

Обоє вони, хоч народилися в Канаді, як і Різники в Америці, були українськими патріотами, провідними діячами українських громад у своїх країнах (Юзики – в УНО, а Різники – в ОДВУ). Обидві ці громадські організації в Канаді й США були засновані Євгеном Коновальцем на початку 30-их років.

І справді, завдяки їм, обом цим родинам, їхній вмілості й відданій праці, зродилась тут нова і велика українська громада. А через деякий час усім стало зрозуміло, що у них є ще конечна потреба будувати українську церкву.

Родина Різників була православною, а Юзики були греко-католиками. Так приблизно було з мирянами, що прибували сюди. Усі вони добре розуміли, що не до снаги буде їм будувати тут дві церкви, а тому запало згідливо-історичне рішення: встановити на початок одну, спільну – Соборну Українську Церкву! Так воно і сталося.

Засновники осередку

Поділено закуплений раніш будинок на дві частини, й одну з них пристосовано для потреб церковних повинностей. Був це зворушливо національно-християнський чин, якому досі подібних не було!

Розуміючи та оцінюючи це схвальне діло українців, митрополити обох віросповідань – Мстислав Скрипник від православної і Мирослав Любачівський від греко-католицької – це поблагословили.

На запити багатьох українських людей, які сюди прибували, відповідав сенатор Юзик, який був уже тут заступником голови й відповідав за зовнішні зв'язки: «Творимо тут таку українську громаду, якої ще не було ніколи до того серед наших людей. Мусимо всі в повній згоді працювати для України як соборники, без різниці на нашу віросповідну чи партійну приналежність...»

Оформившись статутово в штаті Флорида, громада прийняла нову постійну назву: «Український релігійний та культурний осередок ім. св. Андрія в Норт-Порті, Фл.».

13 грудня 1979 р. відбулось урочисте відкриття церкви та осередку, яке довершили о. Володимир Мельник від православної Церкви та о. Степан Адам'як від греко-католицької.

На початку 1990-их років віряни греко-католицького обряду почали окреме будівництво своєї церкви, бо поважний наплив українських людей до Норт-Порту унеможливлював у майбутньому помістити всіх в одному невеликому приміщенні. Управа осередку виділила зі своєї каси відповідну суму грошей.

Ось так дружно і згідливо живуть українці у Норт-Проті. Нещодавно, у березні, відбулися загальні збори осередку, які вів інж. Роман Шраменко. До нової управи увійшли: Віктор Лісничий – голова, Дарія Томашоска – заступник, Богдан Боднарук – секретар, Микола Компанієць – скарбник, Клара Шпічка – організаційний референт, Віра Боднарук та Галина Ліснича – культурно-освітні референти, Марія Никитин – член суспільної опіки, Євген Томашоский – господарський референт, Орися Свистун, Володимир Шпічка та Анна Мацілинська – вільні члени, Микола Веремієнко, Одарка Гобачевська та Віктор Каплій – члени контрольної комісії. Перед громадою стоїть завдання і далі зміцнювати осередок українців, налагоджувати зв'язки з матір'ю Україною, допомагаючи їй у цей нелегкий час випробувань.

проф. ***Віра БОДНАРУК,***
Норт-Порт (Флорида, США)

Світлина Віктора ЛІСНИЧОГО

ПРОСВІТЯНИ

Напевно, кожному, хто більш-менш знається в історії, а чи пригадує розповіді старожилів про життя наших сіл за Австро-Угорщини, Польщі відомо, що рівень культурного розвою, організованості мешканців до будь-якої корисної для громади справи, залежать від тісної співпраці трьох ключових осіб-лідерів: священика, директора школи і війта. Що характерно, зовсім не обов'язково, аби всі троє були сильними особистостями (хоч в ідеалі було б чудово). Досить, аби був хоч один із них, що добре знався на справі, інтуїтивно відчував її потребу, умів переконати й запалити інших, офірно працював задля загального добра сам. Тоді село активно жило. Та і сьогодні так є.

НАРОДНИЙ ПРОСВІТНИК

ВЧИТЕЛЬ-НАВЧИТЕЛЬ

Принаймні це якнайпереконливіше спостерігається у не так далекій історії моєї рідної Новиці. Маю на увазі злам XIX і XX століть і конкретно життя і працю народного вчителя, згодом директора школи Йосипа Петрушевича, знаного всій окрузі ще й як садівника, бджоляра, засновника одного з перших у повіті осередків «Просвіти». Доречно буде зауважити, на цілих п'ять років раніше, ніж у Калуші. Завдяки його зусиллям Новиця, що доти «потопала у сливових садах», стала справжньою столицею садівництва, а сам Й. Петрушевич на садівничій виставці у Калуші далекого 1896 року отримав золоту медаль за найкращий сорт яблук.

Саме йому як «просвітникови Новиці» вдячні новичани нещодавно, майже через століття від часу смерті, відновили зруйнований негодою хрест-пам'ятник на місці вічного спочинку біля церкви каплиці на старому цвинтарі. Подія, погодьтеся, неординарна, зворушлива і повчальна.

Вчитель Йосип Петрушевич прибув до Новиці одразу по Покрові 1869 року. Прибув із дружиною, теж вчителькою, двома дівчатками, яких ось-ось чекала вже школа, і немовлятком Михайликом, майбутнім священиком, автором оповідання з життя Новиці «Градобур», високо поцінованим Іваном Франком і, що найцікавіше увіковічнило наше село, адже потрапило до антології української літератури. З ними також приїхала племінниця Софійка. Вона була донькою сестри Петрушевича і новицького пароха Григорія Матіїва.

Для ближчого знайомства з народним учителем відкриймо оповідання «Рай, а в ньому метелик» о. Олекси Пристая: «Народний учитель Петрушевич учителював уже довго в Новиці, де своєю працьовитістю, ощадністю і запопадливістю доробився гарного маєтку, мав біля 12 морґів доброго поля, в тім два чи три морґи сіножаті й приблизно 2 морґи чудового молодого саду, що його сам собі розвів...

Петрушевич був високий худорлявий чоловік, мав подовгасте обличчя і шпаковате волосся. Це була маломовна й більш задумлива та вічно зайнята людина. У нього «час горів», бо він завсіди мав працю. Працював постійно головою або руками. Та ж він мав школу, де було не сповна 200 дітей, а їх треба було навчити читати, писати, рахувати, окрім цього також плекати садовину. Передусім учив їх пошанівку до деревини, а водночас вишколював у щепленні й очкуванні овочевих дерев, поза школою мусив працювати у своїм чималім саді й у власній пасіці де мав приблизно 100 вуліїв. Отже, було над чим «промишляти й біля чого заходитися». На інше не було вже місця в його голові, він цілим своїм серцем і цілою істотою посвятився школі, садові й пасіці...»

Судячи далі за текстом, ідеться про останні роки XIX століття, бо автор згадує вже у минулому часі про передчасну смерть сина Петрушевича Михайла, вочевидь, при операції. Тоді, як молодий священик з Болехова о. М. Петрушевич помер у 1895 році, дізнаємося з тогочасної преси, яка вмістила посмертну вістку про «подаючого великі надії літератора».

А далі про життя Петрушевича оповідає село, передаючи із уст в уста, з покоління в покоління життєпис народного вчителя, якого так любили новичани.

Василь ПЕРЕГІНЯК

(Далі буде)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

ІФ ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка і Тлумацьке РО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиро вітають з поважним ювілеєм голову осередку «Просвіти» с. Вікняни

Ганну Олексіївну ПОПАДЮК

та із 45-річчям – голову «Просвіти» села Надорожна

Ольгу Ярославівну ПРОНЮК.

Бажаємо вам, дорогі наші просвітянки, міцного здоров'я, родинного щастя і багато благих благословенних літ праці на ниві української духовності.

З роси і води!

Правління ІФ ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, Тлумацького РО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

* * *

Івано-Франківські обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиро вітають з 70-річчям просвітянина, педагога, викладача німецької та латинської мов, члена Ради ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, голову осередку товариства «Просвіта» Івано-Франківського базового медичного коледжу

Романа МАЛЬЦЯ.

Народився в с. Клубівці Тисменицького району в селянській сім'ї. Після закінчення Клубовецької семирічки і здобуття середньої освіти в Станіславі, навчався у Львівському держуніверситеті ім. І. Франка на факультеті іноземних мов, набувши кваліфікацію «Класична філологія» (викладач латинської та німецької мов). Працював учителем німецької мови Порогівської СШ Богородчанського району, викладачем латинської мови Тернопільського медичного інституту (1970–1974), викладачем німецької мови Івано-Франківського медичного інституту (1974–1977). Нині викладає латинську мову в Івано-Франківському базовому медичному училищі. А ще вчить студентів Івано-Франківської теологічної академії та Івано-Франківської духовної семінарії імені Священномученика Йосафата.

Він вчить сьогоднішніх спудеїв і думає про майбутнє. Видав у співавторстві «Підручник латинської мови для середніх медичних і фармацевтичних навчальних закладів», «Тематичний тлумачний словник грецько-латинських клінічних термінів» як навчальний посібник для студентів медичного коледжу. А ще Роман Іванович – організатор і перший голова первинного осередку Товариства української мови ім. Т. Шевченка «Просвіта» Івано-Франківського медучилища (1989–1992), член Ради і Правління обласної організації ТУМ ім. Т. Шевченка «Просвіта» (1989–1992), делеґат II з'їзду Товариства української мови у Києві (1990). Багаторазово обирався членом Ради міського об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка.

Учасник багатьох культурно-просвітницьких акцій зокрема з захисту української мови, Шевченківських свят, Всеукраїнської акції «Передаймо нащадкам наш скарб – рідну мову». Є упорядником альманахів студентської літературної творчості «Цілюща сила», в яких публікуються найкращі поетичні й прозові твори студентів і випускників коледжу, залюблених у медицину та українське слово.

Шановний ювіляре, прийміть від нас слова щирої вдячності за Вашу працю, спрямовану на утвердження Української держави, за активну життєву позицію і діяльність зі створення надійної духовної та інтелектуальної основи розвитку суспільства та особистості.

Від душі бажаємо Вам міцного здоров'я, творчого натхнення і многих благословенних літ!

З роси і води!

Голова ІФ ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, професор Василь БОЙКО, відповідальний секретар ІФ МО Наталія СИНИЦЯ

СЛОВО – ЗБРОЯ

РИТОРИКА УКРАЇНСЬКОГО СПРОТИВУ

У рамках V Міжнародного фестивалю «Книжковий арсенал» відбулася презентація книжки мовознавця, кандидата філологічних наук Надії Трач «„Разом – сила": риторика українського спротиву».

У збірці есеїв авторка пропонує читачеві аналіз понад восьмисот слоганів українського спротиву – у фокус потрапляє період Євромайдану 2013–2014 рр. та подальший розвиток подій в сучасній Україні. Читач може довідатися, як мова формує ідентичності та цінності, відображає суспільні зміни, якою є динаміка революційної риторики (у зіставленні з попередніми українськими протестами – Студентською революцією на граніті 1990 р., Помаранчевою революцією 2004 р. та з демонстраціями в інших країнах світу). Революційні слогани виконали як суспільні функції (мобілізації, згуртування протестувальників), так і мовні (комунікативну, експресивну, поетичну), стали частиною аудіовізуального образу майдану, елементом формування колективної пам'яті про нього.

У мові протесту і подальшого українського спротиву переплелися вербальна аґресія і мовне злагіднення, архаїчні і модерні риси, елементи літературних мов і соціолектів (суржику, азірівки, жаргону, сленгу). Книжка розрахована на широке коло читачів – як лінґвістів, студентів, особливо гуманітаріїв, так і тих, хто цікавиться українськими суспільними подіями, цінностями українського громадянського суспільства.

Н. К.

НЕЗАБУТНІ

ЖИТТЯ ЙОГО ТРИВОЖНІ ДНІ...

«Хай Господь Святий із неба нас благословить» – під такою назвою пройшло засідання літературної вітальні «Джерельце» в дитячій бібліотеці № 3 Коломиї. Присвячена вона 120-річчю народження, 100-річчю літературної діяльності та 50-річчю відходу у вічність Юрія Шкрумеляка – поета, письменника, автора творів про визвольні змагання УСС–УГА, уродженця с. Ланчин Надвірнянського району.

Відкрився захід піснею на слова ювіляра «Мала українка». Господиня вітальні Тетяна Власій ознайомила присутніх із життєвим і творчим шляхом поета. Слухачі читали його вірші, які підготували з вчителем Тетяною Кутурлаш. В залі влаштували книжкову виставку «Моє життя – безсонні ночі, моє життя – тривожні дні. А мої стопи кров полоче, мені освячують огні».

Тетяна Власій провела огляд виставки. На завершення проведено бліцтурнір «Невблаганний тільки до національних кривд». Приємно було слухати відповіді учнів на запитання і відчути, що

Юрій ШКРУМЕЛЯК

зустріч не пройшла надарма. Відкрито ще одну сторінку в літературі рідного краю.

Мар'яна БОЙКІВ,
учениця 8 класу Коломийської ЗОШ № 3

СПІВЕЦЬ СІЧОВОГО СТРІЛЕЦТВА

Цьогоріч 18 квітня виповнилося 120 років народження Юрія Шкрумеляка, українського журналіста, поета, перекладача і дитячого письменника, січового стрільця, автора творів про визвольну боротьбу УСС–УГА.

Цей ювілей відзначили вихованці Центру патріотичного виховання учнівської молоді імені Степана Бандери, учасники гуртка літературного краєзнавства «Чаєнята», керівником якого є Надія Степанівна Гриців. В актовій залі СШ № 11, а саме на базі цієї школи працює гурток, відбулося відкрите заняття гуртка «Юрій Шкрумеляк – співець січового стрілецтва». На свято були запрошені всі п'ятикласники і педагоги школи. Керівник гуртка Надія Гриців розповіла присутнім про вагомий внесок нашого краянина в українську літературну спадщину, його громадську діяльність, відзначила, що на поезії Юрія Шкрумеляка виховувались цілі покоління українців, які зі зброєю в руках боронили рідний край, а діти вчилися любити Україну. Звучало багато поезії у виконанні учасників гуртка, лунали стрілецькі пісні. Бібліограф-краєзнавець обласної бібліотеки для юнацтва Ярослава Дмитрівна Бідичак ознайомила школярів із тематичною виставкою літератури й публікацій у періодиці та розповіла про цікаві факти з біографії Юрія Шкрумеляка.

Школярам цікаво було дізнатися про неординарну постать письменника і поета, котрий своїм життям, творчістю і боротьбою у лавах січового стрілецтва відстоював державність і соборність України.

Ольга ШКОЛЬНА,
завідувач відділу організаційно-масової роботи ЦПВ імені Степана Бандери

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

ГАФІЯ

Ім'я Гафія – одне з найдавніших в Україні. Воно у формі Агафія виписане навіть на стіні збудованого близько тисячі років тому Софіївського собору в Києві. Дехто, наприклад, автор книжки «Ти і твоє ім'я» – Лев Успенський, виводить корінь наймення з грецької назви коштовного мінералу – агату (грецьке ахатос по-українському перекладається, як добрий, гарний, якісний). Однак така версія виникнення імені викликає певний сумнів, бо як же від грецького ахатос могла виникнути одна з форм імені – Гапка, де виразно чується корінь гап? (Пригадаймо назву одного із оповідань Юрія Яновського «Петрусь і Гапочка»).

Вірогіднішою історією виникнення цього імені є, здається, версія про те, що в основі імені Гафія (Гапка) лежить грецьке ім'я Агапе (Любов). У «Лексіконі славеноросскому» Памва Беринди Агафія теж перекладається, як любима. Слово ж ахатос стало підвалиною іншого, схожого жіночого наймення Агата, котре внаслідок звукової подібності згодом у деяких народів, наприклад, росіян, посіло місце «незаконного синоніму» імені Агафья.

Від згаданих імен народилося й кілька наших прізвищ: Гафієнко, Агафоненко (від схожого чоловічого Агафон), Гафоньчук (Гапаньчук), Гапанюк тощо.

Донедавна в Росії, і частково в Україні, побутували й чоловічі форми імені: Агап, Агапій (в українців – Гапій), Агапіон, Агапон (звідси й Гапон).

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ТРАВЕНЬ

1 ТРАВНЯ

75 років відкриття **Івано-Франківського обласного краєзнавчого музею.**

4 ТРАВНЯ

125 років створення в Галичині **Української радикальної партії.**

70 років від дня народження **Романа Мальця,** педагога, члена Ради ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, викладача німецької та латинської мов, голови осередку «Просвіта» Івано-Франківського базового медичного коледжу.

5 ТРАВНЯ

115 років заснування Кирилом Трильовським **спортивно-пожежного товариства «Січ»** у с. Завалля тепер Снятинського району.

115 років від дня народження **Юрія Липи** (1900–1948), письменника, поета, прозаїка, лікаря УПА, учасника подій 1919 р. на Прикарпатті.

100 років від дня народження **Юрія Ілюка** (1915–1995), майстра художньої кераміки, уродженця с. Старі Кути тепер Косівського району.

70 років від дня народження **Ярослава Зарицького** (1945–1996), майстра кераміки, члена НСХУ. Похований у м. Косів.

7 ТРАВНЯ

День Івано-Франківська (1662).

8 ТРАВНЯ

120 років від дня народження **Петра Васкула** (1895–1941), військово-політичного діяча, одного з організаторів Листопадового зриву 1918 р. в Коломиї, уродженця с. Верхній Березів тепер Косівського району. Похований у м. Городенка.

75 років відкриття **обласної універсальної наукової бібліотеки імені Івана Франка.**

10 ТРАВНЯ

День Матері (друга неділя травня).

11 ТРАВНЯ

100 років від дня народження **Оксани Грицей** (1915–1988), української народної майстрині художнього різьблення і випалювання на дереві, уродженки с. Оболоння біля м. Долина.

55 років від дня народження **Ірини Костюк,** івано-франківської художниці.

12 ТРАВНЯ

150 років від дня народження **Софії Окуневської-Морачевської** (1865–1926), української громадської діячки, першої лікарки-українки в Галичині.

75 років від дня народження **Івана Підлисецького,** фотожурналіста, кіномеханіка, члена НСЖУ, автора кольорового кінофільму «Понад Прутом моя Коломия», уродженця с. Нижній Березів Косівського району.

13 ТРАВНЯ

25 років виходу першого номера газети «Галичина» – першої обласної демократичної газети Івано-Франківщини.

14 ТРАВНЯ

95 років від дня народження **Ярослави Стецько** (1920–2003), громадської діячки, голови Антибільшовицького блоку народів, депутата Верховної Ради України II–IV скликань, голови Конґресу Українських Націоналістів.

15 ТРАВНЯ

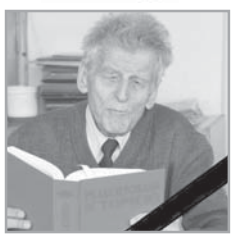
Міжнародний день сім'ї.

65 років від дня народження **Дмитра Ужитчака,** поета, автора збірок «Голод», «Король Кароль», уродженця с. Великий Ключів Коломийського району.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***

(Далі буде)

ВТРАТИ

Відійшов у вічність невтомний працівник на ниві історії і духовності, журналіст і краєзнавець, просвітянин, почесний громадянин Івано-Франківська

ВАРДЗАРУК ЛУК'ЯН ДМИТРОВИЧ.

Народився 1929 року в с. Космач Коломийського повіту (нині – Косівського р-ну).

Закінчив Львівський університет (1961), Київський інститут іноземних мов (1972). Учителював. У 80-их рр. – методист Обласної станції юних туристів; 1990–1994 – заступник завідувача відділу «Звід пам'яток історії та культури» при обласному управлінні культури; з 1995 р. – завідувач науково-редакційного відділу «Реабілітовані історією» при облдержадміністрації.

Автор книжки «Їхня зброя – терор, жорстокість, підступність» і збірника нарисів про репресованих людей Івано-Франківщини «Дорога до безсмертя», досліджень про Гуцульщину, повстанську столицю Космач та повстанських провідників, про художників О. Новаківського, М. Мороза, Г. Смольського, поетів М. Матіїва-Мельника, В. Герасим'юка, композитора Д. Котка, а також низки пісень на слова поетів Прикарпаття і власні.

Зробив літературний запис біографічних повістей «Крізь буревій» І. П'ятки і «Сповідь отця Василя» В. Кривульчака. Але книгою його життя і вінцем праці став двотомник «Реабілітовані історією», за який удостоєний премії ім. Василя Стефаника. Як зізнавався сам, «працював без відпустки, без вихідних, щодня по 10–12 годин. Тепер спокійно можу йти на той світ, бо свою місію виконав...» Цією книгою він вшанував людей, які боролися за Україну, за яку переживав усім серцем і душею.

З 2001 р. в Івано-Франківській обласній бібліотеці ім. І. Франка створено «Фонд Л. Вардзарука», куди він передав 800 томів зі своєї бібліотеки.

За кошти Лук'яна Вардзарука в його рідному селі Космач 2004 р. споруджено пам'ятник 155 космачанам, які загинули за волю України від рук комуно-московських загарбників.

Сумом і тугою наповнені наші серця і болить душа за патріота, який так любив життя, створював навколо себе атмосферу добра. Висловлюємо щире співчуття родині та близьким. Світла згадка збережеться в наших серцях назавжди.

Вічная пам'ять і пухом українська земля.

С. ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, П. АРСЕНИЧ, В. БОЙКО, Б. БОРОВИЧ, Б. ВІВЧАР, С. ҐЕНИК, І. ЗАГРАНОВСЬКИЙ, Д. ЗАХАРУК, І. КОЗОВИК, Н. СИНИЦЯ, М. ТУРЧИН, Т. ФІҐОЛЬ, Д. ЮСИП, І. ШУМАДА, просвітяни краю

Прощання відбулося у залі НД «Просвіта». Після панахиди слово про громадянина і побратима мовили Віктор Анушкевичус, Богдан Борович, Петро Арсенич, Олекса Кушнірчук, Ігор Костюк, Михайло Косило, Михайло Кривень...

Поховали патріота в Дем'яновому лазі.